

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**
Jilská 1, Praha 1
Tel.: +420 286 840 129
E-mail: jan.cervenka@soc.cas.cz

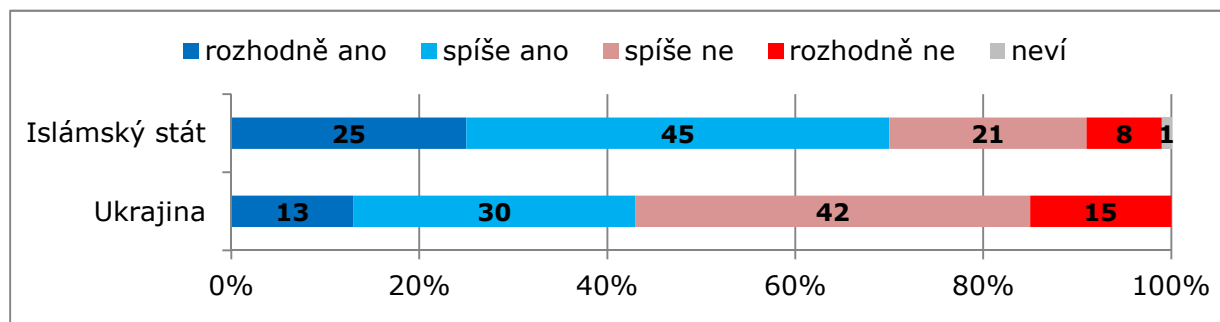
Česká veřejnost o tzv. Islámském státu a o dění na Ukrajíně – leden 2016

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost, v16-01</i>
Realizátor:	<i>CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>11. – 18. 1. 2016</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1047</i>
Počet tazatelů:	<i>220</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem – kombinace rozhovorů PAPI a CAPI</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>PM.194, PM.196, PM.11u, PM.189</i>
Zveřejněno dne:	<i>22. února 2016</i>
Zpracoval:	<i>Jan Červenka</i>

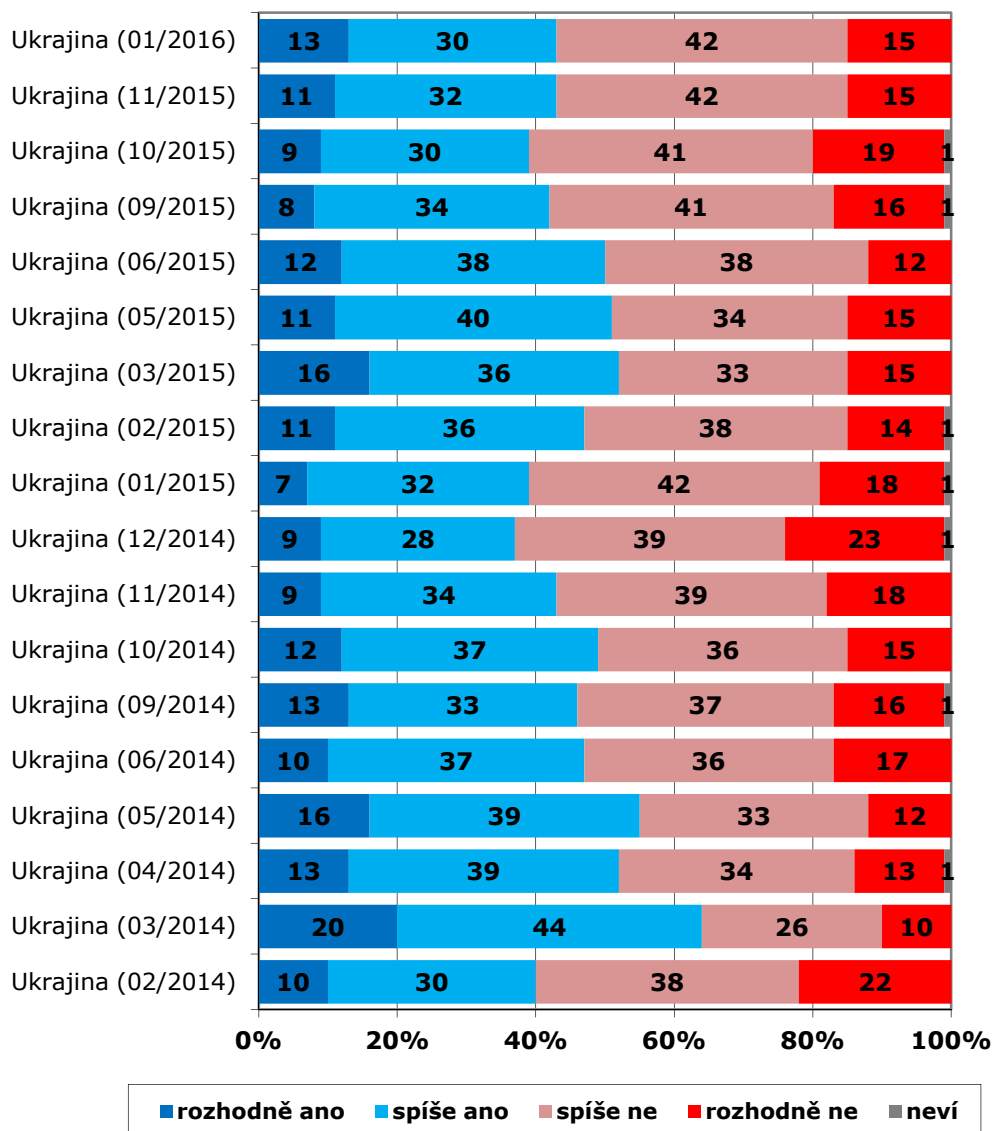
V lednu letošního roku zařadilo Centrum pro výzkum veřejného mínění SOÚ AV ČR, v.v.i., do svého pravidelného výzkumu několik otázek týkajících se tzv. Islámského státu a dění na Ukrajině. Konkrétně šetření v obou případech zjišťovalo, zda se lidé zajímají o vývoj situace v těchto oblastech a zda jej pokládají za bezpečnostní hrozbu pro Českou republiku, Evropu a mír ve světě.

První otázka zjišťovala úroveň zájmu české veřejnosti o vývoj situace v souvislosti s aktivitami tzv. Islámského státu, přičemž v šetření figurovala i otázka zjišťující podobným způsobem zájem o vývoj situace na Ukrajině. Výsledky zachycuje graf 1.

Graf 1: Zájem o vývoj situace – tzv. Islámský stát¹ a Ukrajina² (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 11. – 18. 1. 2016, 1047 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Graf 2a: Srovnání zájmu o vývoj situace v čase – Ukrajina (%)

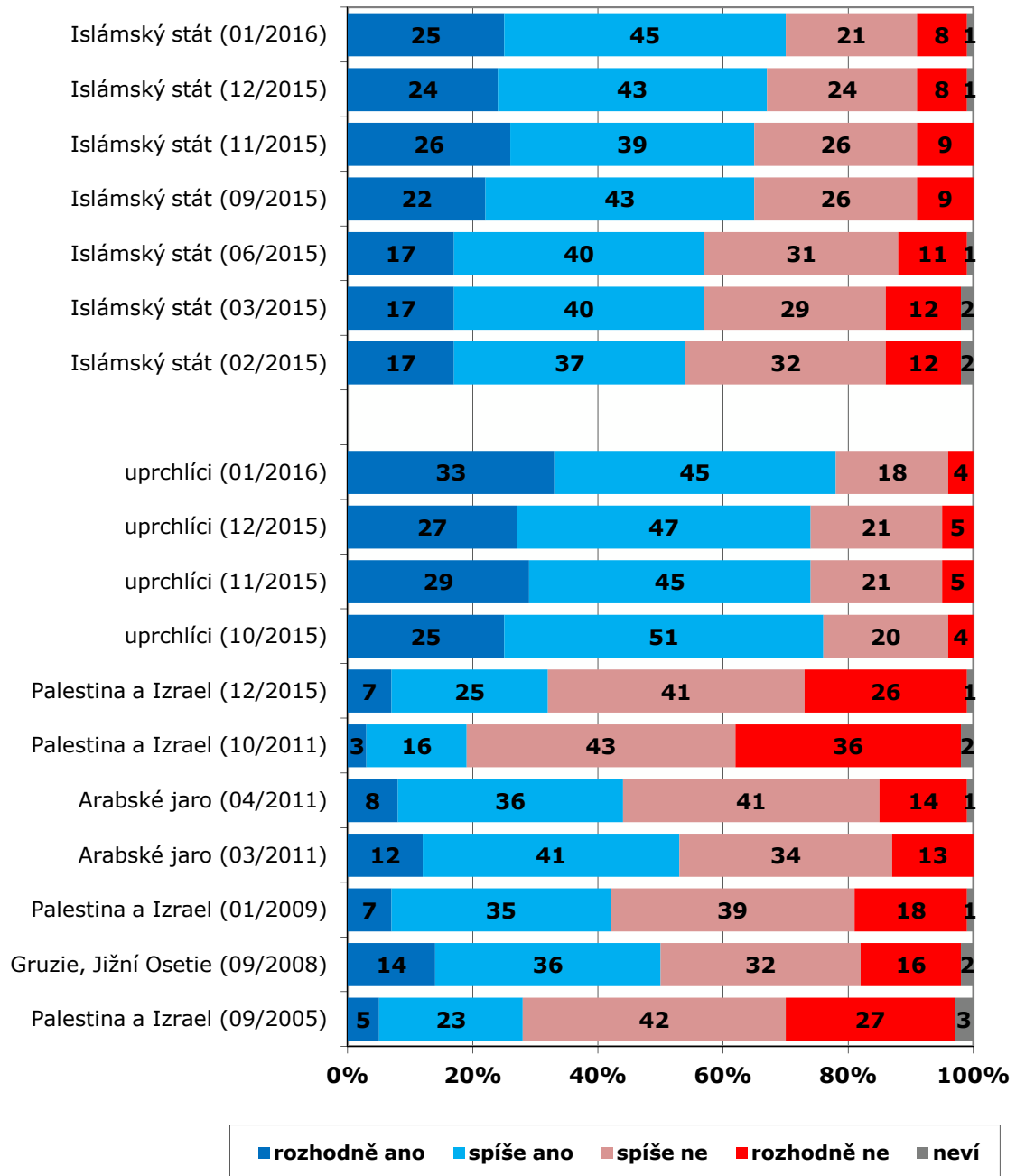

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

¹ Znění otázky: „Zajímáte se o vývoj situace v souvislosti s aktivitami tzv. Islámského státu? Rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.“

² Znění otázky: „Zajímáte se o vývoj situace na Ukrajině? Rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.“

Graf 2b: Srovnání zájmu o vývoj situace v čase – tzv. Islámský stát a další vybrané události (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Jak ukazují výsledky v grafu 1, o vývoj situace v souvislosti s tzv. Islámským státem se v současnosti zajímá podle vlastního vyjádření sedm z deseti (70 %) občanů ČR, když na položenou otázku 25 % dotázaných odpovědělo „rozhodně ano“ a dalších 45 % „spíše ano“. Více než čtvrtina (29 %) dotázaných se naopak o vývoj situace v souvislosti s tzv. Islámským státem nezajímá, v tom 21 % „spíše ne“ a 8 % „rozhodně ne“. Stejná otázka v případě vývoje situace na Ukrajině v porovnání s tím vykazuje zájem podstatně nižší. O vývoj situace na Ukrajině se podle svých slov zajímají o málo více než dvě pětiny (43 %) občanů ČR starších 15 let, v tom 13 % „rozhodně ano“ a 30 % „spíše ano“, zatímco téměř tři pětiny (57 %) nikoli, když 42 % uvedlo „spíše ne“ a 15

% „rozhodně ne“. V součtu obou variant pozitivní odpovědi je tak deklarovaný zájem o vývoj situace na Ukrajině o 27 procentních bodů nižší než zájem o vývoj situace v souvislosti s tzv. Islámským státem. Jak je ovšem patrné z grafu 2a, který zachycuje vývoj zájmu o dění na Ukrajině v čase, v minulosti byl v některých momentech zájem o vývoj situace na Ukrajině výrazně vyšší než v současnosti, přičemž ve svém maximu zaznamenaném v březnu 2014 se byl jen o málo nižší než stávající zájem o vývoj situace v souvislosti s aktivitami tzv. Islámského státu.

Z údajů zachycených v grafu 2b zároveň plyne, že zájem o vývoj situace v souvislosti s aktivitami tzv. Islámského státu v současnosti zřetelně převyšuje zájem o dění v jiných oblastech, který výzkumy CVVM zkoumaly v minulosti, s výjimkou v posledních měsících aktuálního vývoje situace okolo uprchlíků. Porovnáme-li aktuální zájem o vývoj situace v souvislosti s aktivitami tzv. Islámského státu se situací zaznamenávanou v prvním pololetí 2015, vidíme, že zájem od června zřetelně narostl (o 13 procentních bodů), přičemž významně stoupl samotný podíl těch, kdo se o vývoj situace v souvislosti s aktivitami tzv. Islámského státu zajímají „rozhodně“ (o 8 procentních bodů). V aktuálním výzkumu v porovnání s posledním šetřením z prosince 2015 se celkový zájem zvýšil o 3 procentní body, což je na hranici statistické významnosti, přičemž ale můžeme vidět mírný, leč statisticky významný nárůst tohoto zájmu oproti listopadu 2015 či září 2015 o 5 procentních bodů. V případě zájmu o vývoj situace na Ukrajině, který zachycuje graf 2a a který prošel opakovaně fázemi vzestupu a útlumu, můžeme v posledních výzkumech od září 2015 sledovat určitou stabilizaci deklarovaného zájmu na úrovni okolo dvou pětin.

Z podrobnější analýzy vyplývá, že mezi zájmem o vývoj situace v souvislosti s aktivitami tzv. Islámského státu a zájmem o vývoj situace na Ukrajině existuje poměrně silná korelace³ a obojí vykazuje podobné sociodemografické diference. Více se o aktivity tzv. Islámského státu a podobně tak i o dění na Ukrajině zajímají muži než ženy a zájem sílí s rostoucím věkem, zvyšujícím se vzděláním a především s rostoucím zájmem o politiku.

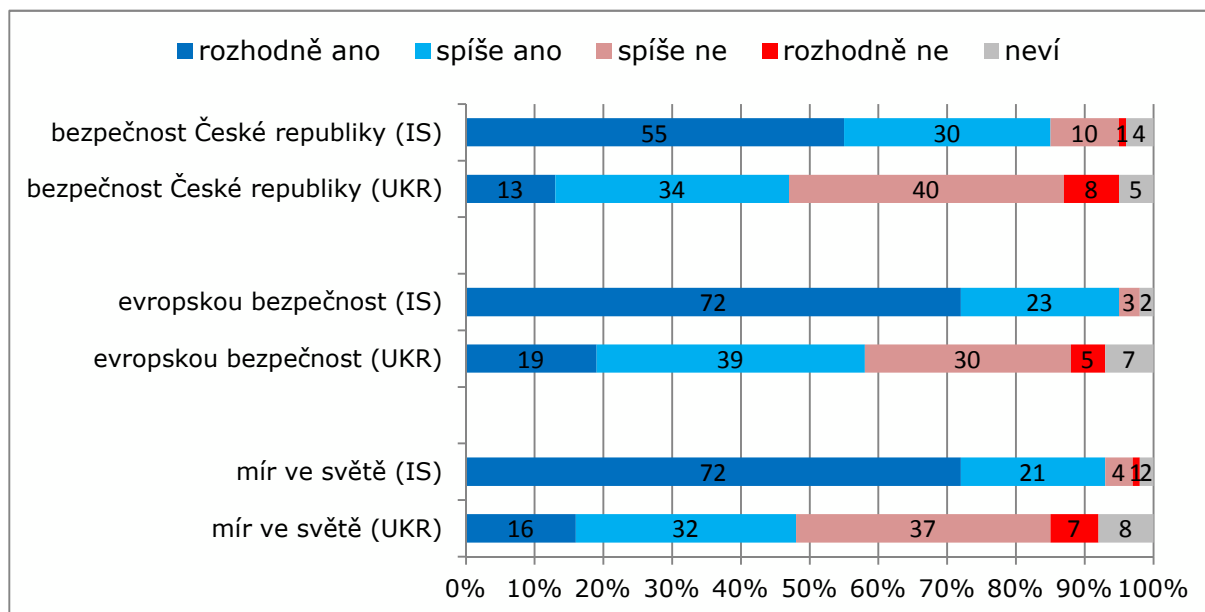
Následující otázky zjišťovaly, zda lidé považují tzv. Islámský stát⁴ a vývoj situace na Ukrajině⁵ za bezpečnostní hrozbu pro Českou republiku, Evropu a mír ve světě. Z výsledků šetření vyplývá (viz graf 3), že velká většina české veřejnosti vnímá aktivity tzv. Islámského státu jako hrozbu, a to zejména pro evropskou bezpečnost (95 % celkem, v tom 72 % „rozhodně ano“) a pro mír ve světě (93 % celkem, v tom 72 % „rozhodně ano“), ale v menší míře i pro bezpečnost České republiky (85 % celkem, v tom 55 % „rozhodně ano“). Ačkoli i v případě situace na Ukrajině se většina přiklání k tomu, že to je hrozbou pro evropskou bezpečnost (58 %, v tom 19 % „rozhodně ano“) a téměř polovina občanů vnímá tamní vývoj jako hrozbu pro mír ve světě (48 %, v tom 16 % „rozhodně ano“) i bezpečnost České republiky (47 %, v tom 13 % „rozhodně ano“), v porovnání s tzv. Islámským státem je zde pocit hrozby výrazně méně intenzivní a častý.

³ Spearmanův koeficient pořadové korelace dosahuje hodnoty 0,507.

⁴ Znění otázky: „Jsou nebo nejsou podle Vašeho názoru aktivity tzv. Islámského státu hrozbou pro a) bezpečnost České republiky, b) evropskou bezpečnost, c) mír ve světě?“ Možnosti odpovědí: rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.

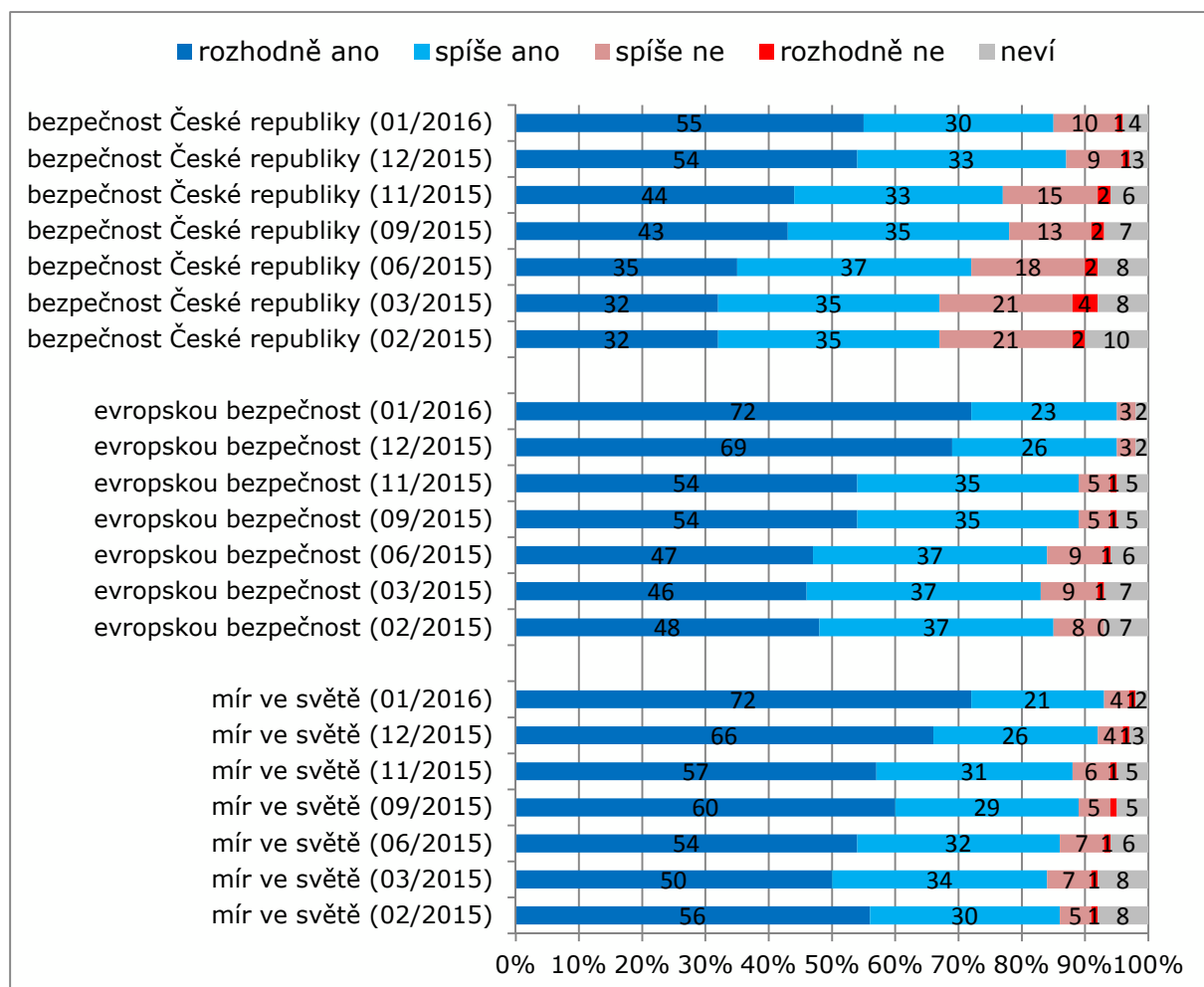
⁵ Znění otázky: „Je nebo není podle Vašeho názoru situace na Ukrajině hrozbou pro a) bezpečnost České republiky, b) evropskou bezpečnost, c) mír ve světě?“ Možnosti odpovědí: rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.

Graf 3: Jsou aktivity tzv. Islámského státu/situace na Ukrajině hrozbou pro... (%)

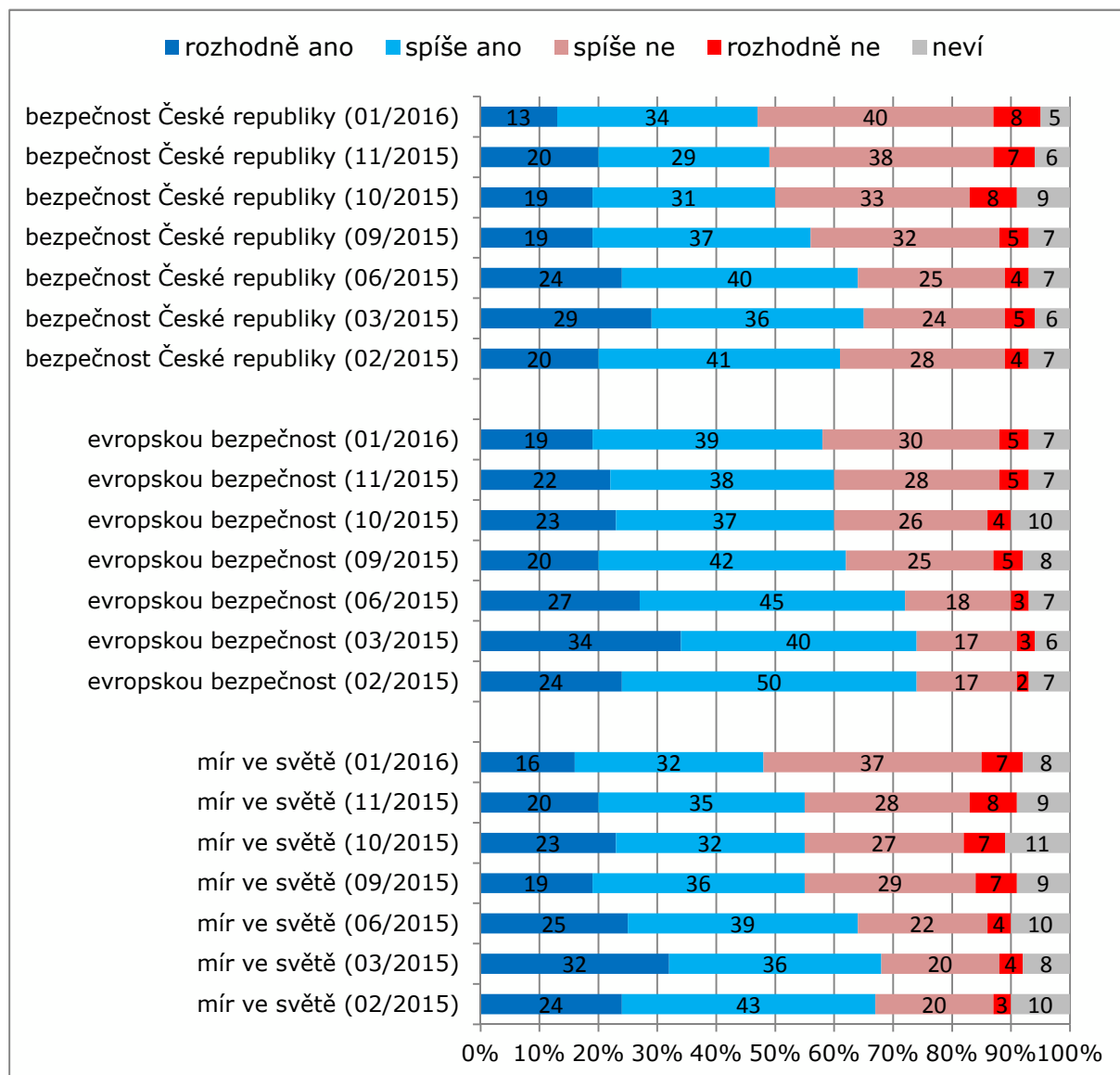
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 11. – 18. 1. 2016, 1047 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Graf 4a: Jsou aktivity tzv. Islámského státu hrozbou pro... (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Graf 4b: Je situace na Ukrajině hrozbou pro... (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Jak přitom vyplývá z údajů v grafu 4a, pohled na aktivity tzv. Islámského státu jako na hrozbu ve všech třech zkoumaných rovinách se v celkovém součtu od posledního šetření z prosince 2015 statisticky významně nezměnil. Jedinou statisticky významnou změnou od posledního výzkumu, pokud jde o vnímání Islámského státu jako hrozby, je nárůst podílu odpovědí „rozhodně ano“ o 6 procentních bodů na úkor podílu odpovědí „spíše ano“ v případě míru ve světě. V delším časovém horizontu je pak velmi zřetelné to, že v průběhu roku 2015 vnímání tzv. Islámského státu jako hrozby ve všech sledovaných rovinách výrazně zesílilo. Tento trend je přitom opačný k trendu analogické otázky týkající se vývoje na Ukrajině, kde se pocit, že jde hrozbu pro bezpečnost ČR, evropskou bezpečnost i mír ve světě, v průběhu minulého roku podstatně snížil. V případě míru ve světě (pokles o 7 procentních bodů v součtu „rozhodně ano“ a „spíše ano“) a z hlediska podílu odpovědí „rozhodně ano“ také v případě bezpečnosti České republiky (pokles o 7 procentních bodů) došlo k významnému poklesu pocitu hrozby i v porovnání s posledním výzkumem z listopadu 2015 (viz graf 4b).

Podrobnější analýza postojů k otázce, zda tzv. Islámský stát je či není hrozbou, ukázala, že lidé, kteří o téma projevují silný zájem, obecně tzv. Islámský stát silněji vnímají jako hrozbu. Podobně tak ve zvýšené míře jako hrozbu vývoj situace na Ukrajině vnímají lidé, kteří se o tento vývoj zajímají.